

Manuel Broseta, víctima mortal d'un atemptat

Un assassinat confús, inexplicable

La passada setmana va ser brutalment assassinat el catedràtic Manuel Broseta sense cap mòbil aparent. L'acció terrorista, atribuïda a ETA —autoria que encara no s'ha pogut confirmar en el moment de tancar edició—, ha donat peu a tota classe d'especulacions.

El catedràtic de Dret Mercantil i ex-secretari d'Estat per a les Autonomies Manuel Broseta va resultar brutalment assassinat per un tret el passat 15 de gener a les 10.20 del matí al campus de la Universitat de València. Manuel Broseta passejava amb una jove en direcció a l'aulari situat en les proximitats de la Facultat de Dret a l'avinguda de Blasco Ibáñez quan dos joves, un home i una dona d'uns 25 anys, van obligar la seua acompanyant a tombar-se a terra mentre a boca de canó disparaven al professor en la nuca i li causaven la mort instantània. Al costat del cadàver van deixar un ganivet brut amb pintura roja.

Els autors de l'atemptat van fugir en un Volkswagen Polo roig matrícula de València, trobat poc després pels efectius policials al carrer d'Amadeu de Savoia, a l'altura del número 34, i quan els serveis de Desactivació d'Explosius de la Prefectura Superior de la Policia es van disposar a efectuar una explosió controlada sobre el maleter del cotxe per saber-ne el contingut, va esclatar una càrrega explosiva en l'interior composta per 16 quilos d'amosal i que va ocasionar diversos danys materials i ferir un agent en el braç. La trampa de l'automòbil va confirmar les sospites de la policia: una acció d'ETA, els executors de la qual eren José Luis Urrusolo Sistia-ga, Joseba, i Idoia López Riaño, Margarita.

MÒBIL INCERT

Bon punt va ser informat el ministre de l'Interior al Senat, on es discutia el

projecte de llei de seguretat ciutadana, José Luis Corcuera va exclamar: "¡Esto me huele muy mal!". Certament, encara que el terrorisme no és un àmbit d'exactituds, les peces no acaben d'encaixar. L'atemptat alça un horitzó d'interrogants. A pesar d'haver ocupat llocs d'important

professor per la seua relació amb les empreses constructors que hi treballen ja que Dragados actua, a través

d'una filial, en una zona de l'obra.

Hi havia moltes semblances entre els dos atemptats: les armes, revòlvers en lloc de les conegudes pistoles de 9 mm *parabellum* i les circumstàncies, atemptats a persones que no eren un blanc esperat de l'organització realitzats per un grup molt reduït, dues o tres persones. Però el traçat de l'autovia, pactat i repactat amb els sectors en litigi, ja havia trobat una via de solució tranquil·la.

¿Com coneixien, en tot cas, els autors la vinculació de Broseta amb Dragados que encara no s'havia fet pública? ¿I els moviments del professor, si durant el primer trimestre del curs el catedràtic no havia impartit classe? ¿Com pogueren realitzar una

altra acció criminal poques hores després a Barcelona, tal i com es va indicar l'endemà, sense haver estat interceptats per cap control policial? ¿És un comando itinerant o ubic?

Encara que els dubtes són molts, algunes coses són evidents. Els autors comptaven amb una infraestructura valenciana. Si venien de fora, tenien algú que els preparara el camí per a l'acció criminal. Aquest punt faria pensar en un grup professional del crim al servei d'obscurs interessats o que, efectivament, ha estat una obra d'ETA, com els atemptats de

La víctima, als pocs minuts de l'assassinat.

IMATGE CEDIDA PER TVV

responsabilitat pública en altres èpoques o estar immersit en una operació de retorn a la vida política, no hi ha motiu intel·ligible, ni probablement des del punt de vista del terror, per a privar de la vida l'ex-senador d'UCD.

El record de l'assassinat del delegat de l'empresa Ferroviaria a València va fer pensar de nou en l'autovia de Leizaran. Broseta, segons s'ha sabut posteriorment, pertanyia al consell d'administració de l'empresa Dragados y Construcciones, on havia accedit feia tan sols deu dies. La banda armada hauria assassinat el pro-

Moment de l'explosió del cotxe utilitzat pels agressors, que contenia al maleta 16 quilos d'amosal.

RAFA GIL

Mutxamel o l'assassinat del delegat de Ferroviari, i potser caldrà començar a considerar seriosament la hipòtesi, ja avançada per EL TEMPS, que la banda armada disposa d'un grup organitzat al País Valencià, presumiblement situat a Benidorm, i que el delegat del govern ha desmentit en reiterades ocasions.

¿CANVI DE TÀCTICA?

Si es confirma la paternitat d'ETA, el sanguinolent episodi que ens ocupa introduiria un nou element en les maneres de la banda armada. Si fins ara, ETA havia actuat contra militars i membres de les forces de l'ordre públic indiscriminadament, sense raons objectives, l'assassinat de Broseta implica l'aparició d'un nou tipus de víctima en els objectius de l'organització: la víctima de qualitat, el personatge públic de reconegut prestigi polític i social, la desaparició física del qual causa una profunda commoció entre la societat.

La tàctica empalmaria amb la que ha fet servir el grup armat peruà Sendero Luminoso, que va encetar una escalada d'atemptats contra personalitats passives del món polític que va arribar amb el seu terror a crear una greu crisi social per tal de forçar el govern a una negociació que aquest rebutjava. La *peruanització* dels mètodes, per tant, podria estar entre els objectius d'ETA en la seua *fugida endavant*, aprofitant al màxim un any en què l'atenció mundial s'ha de fixar, per programa i oferta, en l'estat espanyol. TL

Manuel Broseta, de la Junta Democràtica al PP

Fill d'un activista sindical confinat a Banyeres durant la dictadura de Primo de Rivera per la seua participació en una vaga general, Manuel Broseta va nàixer en aquell municipi el 13 d'octubre de 1932. La família va fixar la residència a València en acabar el conflicte, i el seu pare va ser detingut i empresonat en el mateix calabós que el doctor Peset Alexandre. Va estudiar batxillerat a l'institut Lluís Vives i posteriorment, amb els sacrificis del seu progenitor i les possibilitats del SEU, es va llicenciar en Dret per la Universitat de València. Propietari d'una singular intel·ligència, va postgraduar-se a Madrid, al Colegio Mayor San Carlos. En aquest centre elitista es va relacionar amb Pío Cabanillas i es va vincular al clan econòmic dels Garrigues, contactes que determinarien el seu futur professional com a advocat mercantilista tant a Madrid com a València. Després del doctorat, va especialitzar-se en diverses universitats europees i el 1961 va treballar de professor adjunt en la càtedra de Dret Mercantil de Madrid, i tres anys més tard va ser catedràtic de la seua especialitat a la Universitat de València. Va obrir despatx d'advocat aprofitant els contactes i la cartera de clients dels Garrigues a València i va intensificar les relacions amb l'univers comercial valencià, i el 1970 va ser elegit degà de la Facultat de Dret.

Hereu de valors sindicals i impregnat de

liberalisme, el seu carisma i el seu magnetisme van influir en l'alumnat antifranquista, sobretot a partir del 1972, any en què el degà va oposar-se a la depuració ministerial de 300 professors i 1.500 alumnes universitaris. Situat en la intersecció de l'oficialisme franquista i l'oposició al règim, Carrero Blanco li va oferir l'alcaldia de València i la presidència de la Diputació Provincial, proposicions que va declinar. A partir d'aquell moment va relacionar-se amb els nuclis democristians i nacionalistes valencians, els quals van veure en el professor l'home idoni per a representar una certa burgesia sensible al fet nacional. A la mort del general Franco no és estrany veure'l amb Vicent Ventura, Joan Fuster o Vicent Andrés Estellés, encapçalant manifestacions o visitant alumnes empresonats. Com a professional, va dur endavant la defensa dels *10 d'Alaquàs* i altres afers relacionats amb la discrepància democràtica, i com a home cívic va fundar la Junta Democràtica de València, va ostentar la presidència de la Junta Democràtica del País Valencià i va participar de forma activa en la Taula de Forces Polítiques i Sindicals. En l'àmbit de la cultura va formar part dels jurats dels premis Octubre, va participar en el Congrés de Cultura Catalana i va fer de garant de l'edició del llibre *El Mural del País Valencià*, de Vicent Andrés Estellés, davant una entitat bancària.

El 1978, durant els primers passos del

Consell Pre-autonòmic del País Valencià, va ser assessor àulic del president Josep Lluís Albinyana, però, el 23 de juliol del mateix any el penell de les seues conviccions va fer un gir de 180 graus que va posar a prova la capacitat de sorpresa dels seus coneguts. La declaració d'intencions, per escrit i publicada en premsa, denunciava una operació d'expoli imperial per part de Catalunya sobre el País Valencià, d'excel·lents efectes per a la confusió civil. Recondit per la cúpula financera, va dirigir els seus esforços cap a una sensibilitat política que abans havia combatut, conferint amb la seua actitud, segurament sense que fóra la seua intenció, presència i cos doctrinal a moviments residuals ultrafranquistes que, satel·litzats en el blaverisme, extralimitarien la intolerància anticatalanista.

Després d'ingressar en UCD a instàncies d'Emilio Attard, va resultar elegit senador en un escrutini polèmic i ajustat, i el 1980 va ser designat secretari d'Estat per a les Autonomies, des d'on va decidir la via del 143 per a l'autonomia valenciana, contravenint la voluntat de la majoria dels ajuntaments, que havien optat per la del 151; va participar en gran part de l'elaboració de la LOAPA, text legal retardatori dels processos autonòmics, i el Decret de Bilingüisme, qualificat de nefast en el seu dia per les forces progressistes. I finalment, va ser l'artífex del pacte entre Fernando Abril Martorell i Alfonso Guerra per a desbloquejar l'autonomia valenciana a canvi de la claudicació de símbols i nomenclatura territorial i lingüística.

Amb la desaparició d'UCD, desgastat políticament, Manuel Broseta es va recluir en els abundants consells d'administració de què formava part i va estar allunyat de l'àmbit de la política activa fins al mes de gener de 1991, moment en què, instat per José María Aznar, va considerar la seua tornada com a candidat a l'alcaldia de València pel PP. La falta de garanties per governar en solitari va condicionar la seua negativa a l'oferiment, i durant els mesos posteriors, amb el desig manifest de rectificar alguns dels seus errors comesos durant la transició, va articular una sèrie d'iniciatives polítiques i civils preparatòries per a encapçalar en la mateixa formació política la candidatura a les generals i la de la presidència de la Generalitat valenciana en els pròxims comicis autonòmics. L'atemptat criminal perpetrat el 15 de gener ha truncat les expectatives del que hauria estat el candidat de la dreta valenciana amb més requisits i consistència al llarg de la recent tradició autonòmica.

El Temps

Manuel Broseta, que era l'esperança blanca del PP al País Valencià.

RAFA GIL

Entre el centrisme i el Central

Quan van segar la vida d'un tret a Manuel Broseta, els autors de l'assassinat van tallar alhora la carrera financera ascendent d'aquest home, jurista de formació i home de negocis per vocació.

Broseta Pont va deixar buides el dia de la seua mort molts càrrecs i moltes butaques de consells d'administració pertot arreu de l'estat espanyol. Ben entrada en la quarantena, l'advocat Broseta, aleshores instal·lat en el centrisme polític, va rebre del liberal Pío Cabanillas —uns dels pilars fonamentals de l'UCD— la benedicció per a entrar per la porta gran dels negocis financers espanyols. Els germans Escámez, Alfonso i Antonio, no s'ho van pensar dues vegades per a donar al professor Broseta carta blanca com a assessor de nombroses empreses del grup industrial del Banc Central. En el Banc de València, amb quasi un 20% pel capital pel grup dels Escámez, Manuel Broseta ocupava un lloc privilegiat dins del consell d'administració com a expert en el camp del dret mercantil.

La trajectòria del jurista valencià Broseta Pont s'ha estès sempre per les sinuositats de la xarxa financera del Central. Segons testimonis de tot crèdit, el professor va participar de manera destacada en la fase de prèvia a la fusió entre els dos grans grups financers, l'Hispano i el Central.

Antonio Escámez havia previst reservari, en la futura estructura del macro-grup fusionat, el despaxt de la direcció general

de banca internacional de l'entitat. En els mentiders bancaris espanyols, per aquesta circumstància, sonava cada vegada més el nom de Manuel Broseta per a ocupar un càrrec d'alta responsabilitat en la direcció d'aquesta ramificació financera.

El catedràtic, polític i home de negocis valencià era també conseller de la societat madrilenya Autopistas del Mare Nostrum, SA (Aumar), on el Banc Central és soci majoritari. Igualment, Broseta Pont tenia veu i vot en la configuració de la política econòmica d'Unión Naval de Levante, com a vice-president i conseller, com també en Dragados y Construcciones. En la primera societat compartia els èxits i fracassos amb el seu amic i company de fatigues Fernando Abril Martorell, superministre del govern centrista presidit per Adolfo Suárez, i home reciclat pel PSOE.

En la companyia Espanola de Zinc, del passeig madrileny de la Castellana, sota el control del Central i l'empresa d'assegurances Banco Vitalicio —igualment de l'imperi dels Escámez—, Broseta va ocupar el lloc de conseller en la taula de la direcció al costat del que va ser ministre de Treball del general Franco, Licinio de la Fuente. Hi ha la circumstància que entre les múltiples assessories que prestava el catedràtic figurava la del grup d'instal·lacions electròniques ETRA, empresa valenciana relacionada amb el cas Naseiro.

I. P.